

Omgeving

Omgevingswet

Introductie

Inspiratiedag 9 december 2021

Arjan Nijenhuis,
directie Aandeslag

Actuele maatschappelijke uitdagingen

Dit liever niet...

Verdozing van het landschap

Ruimtelijke kwaliteit graag wèl...

Aanpak actuele uitdagingen

Alleen succesvolle aanpak met volgende elementen:

- Integraal, in onderlinge samenhang
- Interbestuurlijke samenwerking
- Participatie

Dit zijn drie kernelementen van de Omgevingswet

Omgevingswet is 'toekomstbestendig'. Meer behoefte aan sturing en regie door het Rijk? De wet bevat alle mogelijkheden daarvoor:

- wijziging wet of regelgeving, omgevingswaarden, instructieregels, instructiebesluiten. Via beleid: Novi.

Huidige wetgeving niet meer geschikt

- verouderd
- versnipperd
- ondoorzichtig
- soms zelfs tegenstrijdig

Op alle bestuurlijke niveaus

Vernieuwing stelsel omgevingsrecht

Invoeringsspoor

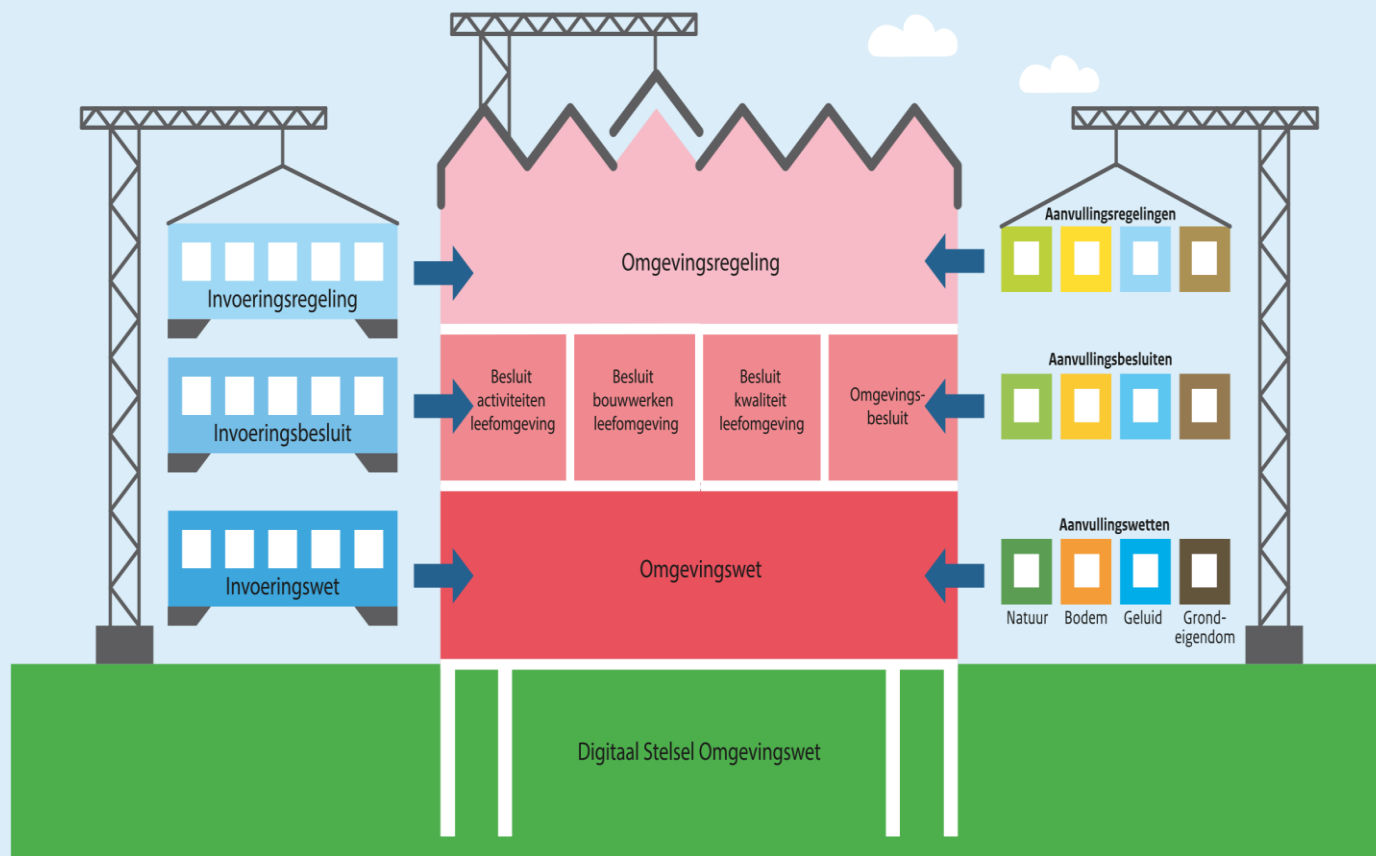
Het invoeringsspoor regelt de overgang van de bestaande naar de nieuwe wet- en regelgeving. Bovendien vult dit spoor het hoofdspoor met enkele essentiële onderdelen aan.

Hoofdspoor

Het nieuwe stelsel bestaat uit de Omgevingswet, vier AMvB's en de Omgevingsregeling. Bij inwerkingtreding gaan het invoerings- en aanvullingsspoor op in het hoofdspoor.

Aanvullingspoor

De ontwikkeling van wet- en regelgeving in het aanvullingspoor maakt deel uit van lopende beleidsontwikkelingen op het gebied van natuur, bodem, geluid en grondeigendom.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

OMGEVINGSWET

Op weg naar minder regels en meer ruimte voor initiatief

De Omgevingswet is een van de grootste wetgevingsoperaties in onze geschiedenis. Terwijl de wet en haar uitvoeringsregelgeving gemaakt worden, bereiden gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk zich al volop voor op haar komst. Dat gebeurt in zo'n 150 Chw-experimenten en ruim 200 pilots.

Naar de inhoud

- Maatschappelijke doelen van de Omgevingswet
- Uitgangspunten
- Beleidscyclus
- Kerninstrumenten
 - omgevingsvisie
 - omgevingsverordening
 - omgevingsplan
 - waterschapsverordening
 - (omgevings)programma
 - projectbesluit
 - omgevingsvergunning
- De vier Algemene maatregelen van bestuur
- De Omgevingsregeling

Maatschappelijke doelen Omgevingswet

...met het oog op

- duurzame ontwikkeling
- de bewoonbaarheid van het land
- de bescherming en verbetering van het leefmilieu

...**gericht op** het in onderlinge samenhang bereiken van

- a/ - veilige en
 - gezonde fysieke leefomgeving
 - een goede omgevingskwaliteit,
 - ook vanwege de intrinsieke waarde van de natuur
- b/ - maatschappelijke behoeften
(lees: woningbouw, bedrijfsleven, infrastructuur e.d.)

(art. 1.3)

Uitgangspunten

Naast de al genoemde kernelementen:

- ✓ Integraal, in onderlinge samenhang
- ✓ Interbestuurlijke samenwerking
- ✓ Participatie (*hierna uitgelicht*)

Andere uitgangspunten:

- Inzichtelijk stelsel
- Sneller, bijv. vergunningprocedure
- Ondersteund door digitaal stelsel, het DSO
- Harmonisatie
- Meer lokale afwegingsruimte
- Zelfde niveau van rechtsbescherming (*hierna uitgelicht*)

Participatie

Verplicht voor de diverse overheden bij:

- Omgevingsvisie (Rijk, provincie, gemeente)
- Omgevingsverordening (provincie) en waterschapsverordening
- Omgevingsplan (gemeente)
- Projectbesluit (Rijk, provincie, waterschap)
- (omgevings)programma (alle bestuurslagen)

Indieningsvereiste bij vergunningaanvraag voor initiatiefnemer:

- Aangeven of er participatie heeft plaats gevonden + uitkomsten
- Omgevingsplan kan plicht bevatten bij buitenplanse vergunningen

Zorgvuldige participatie kun je in latere fasen terugverdienen

Gebrekkige participatie kan in latere fasen tot vertraging of erger leiden

Rechtsbescherming

- Zelfde niveau van rechtsbescherming
- Geen beroep tegen omgevingsvisie en verordening
- Beroep tegen omgevingsplan (vervanger bestemmingsplan, bredere reikwijdte, met lokale verordeningen): enige uitbreiding rechtsbescherming
- Beroep tegen projectbesluit
- Beroep tegen vergunning, in twee instanties

- Omgevingswet schaft de lex silencio positivo (lsp) af. Dat betekent dat als een bevoegd gezag niet tijdig beslist, de vergunning voortaan niet meer van rechtswege wordt verleend.

De beleidscyclus

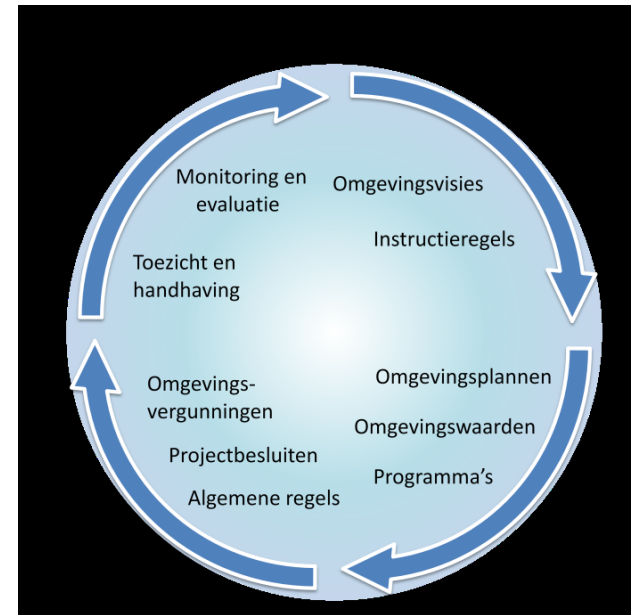
Beleidsontwikkeling: omgevingsvisie
programma (incl. programmatische aanpak)

Beleidsdoorwerking: instructie(regels)
o.a. tbv omgevingswaarden, beoordeling vergunningen

Algemene regels: Rijk, omgevingsverordening, waterschapsverordening en omgevingsplan

Activiteiten en projecten: omgevingsvergunning, projectbesluit

Ondersteunend: gedoogplichten, handhaving, monitoring, informatie, peilbesluit, legger

Kerninstrumenten

1 Omgevingsvisie

2 Programma's

3 Decentrale regels

4 Algemene rijksregels

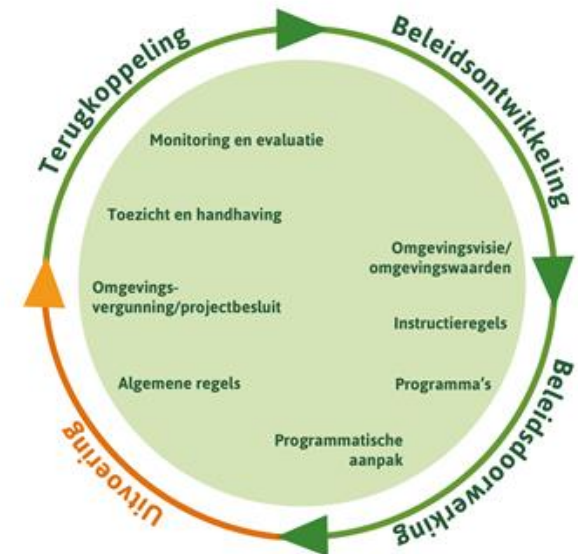

Omgevingsvisie

- Strategische visie voor de lange termijn voor de gehele fysieke leefomgeving
- Eén visie per bestuursorgaan voor hele grondgebied

- Verplicht voor Rijk, provincie en gemeente
- Zelfbindend

Omgevingsvisie: inhoud

Wordt opgesteld met oog op doelen van de wet

Houdt rekening met samenhang van

- relevante onderdelen/aspecten fysieke leefomgeving en daarbij rechtstreeks betrokken belangen

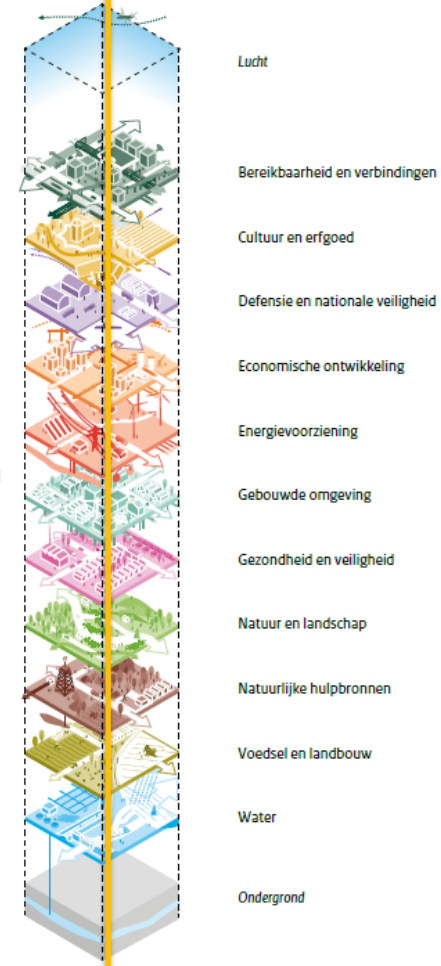
Bevat hoofdlijnen

- kwaliteit fysieke leefomgeving
- voorgenomen ontwikkelingen, gebruik, beheer, bescherming en behoud van het grondgebied
- het te voeren beleid

Houdt rekening met beginselen

- voorzorg
- preventief handelen
- milieuaantastingen bij voorrang aan bron bestrijden
- vervuiler betaalt

Omgevingsvisie

De omgevingsverordening van de provincie

- Geeft invulling aan de maatschappelijke opgaven. Bevat alle provinciale regels voor de fysieke leefomgeving
- Bevat algemene regels en vergunningplichten.
- Juridisch bindend
- Kan omgevingswaarden bevatten.
- Instructieregels gelden voor de gemeenten en waterschappen.
- Gereed vóór de inwerkingtreding van de wet

Het omgevingsplan van de gemeente

- Bevat alle regels over de fysieke leefomgeving van de gemeente binnen het grondgebied. Verbrede reikwijdte.
- Per gemeente één omgevingsplan.
- Juridisch bindend.
- Algemene regels en vergunningplichten
- Geeft invulling aan de maatschappelijke opgaven uit de gemeentelijke omgevingsvisie.
- Meer afwegingsruimte voor de gemeente, bv. bij geluid.
- Bevat de afwegingen over de bruidsschat (*hierna uitgelicht*)
- Kan ook gebodsbepalingen bevatten; bijv. zonnepanelen op bedrijfsgebouwen
- Kan differentiëren naar buurt: bv. bij stadsgezicht weinig ruimte en bij braakliggend terrein veel ruimte binnen kaders.
- Kan aangeven bij welke buitenplanse vergunningen participatie verplicht is.

delen uit de APV
erfgoedverordening
beheersverordening
monumentenverordening
kapverordening
ligplaatsenverordening
milieuverordening
welstandnota

Exploitatieplan
bestemmingsplan

Omgevingsplan

(art. 2.4 en 2.7 Ov)

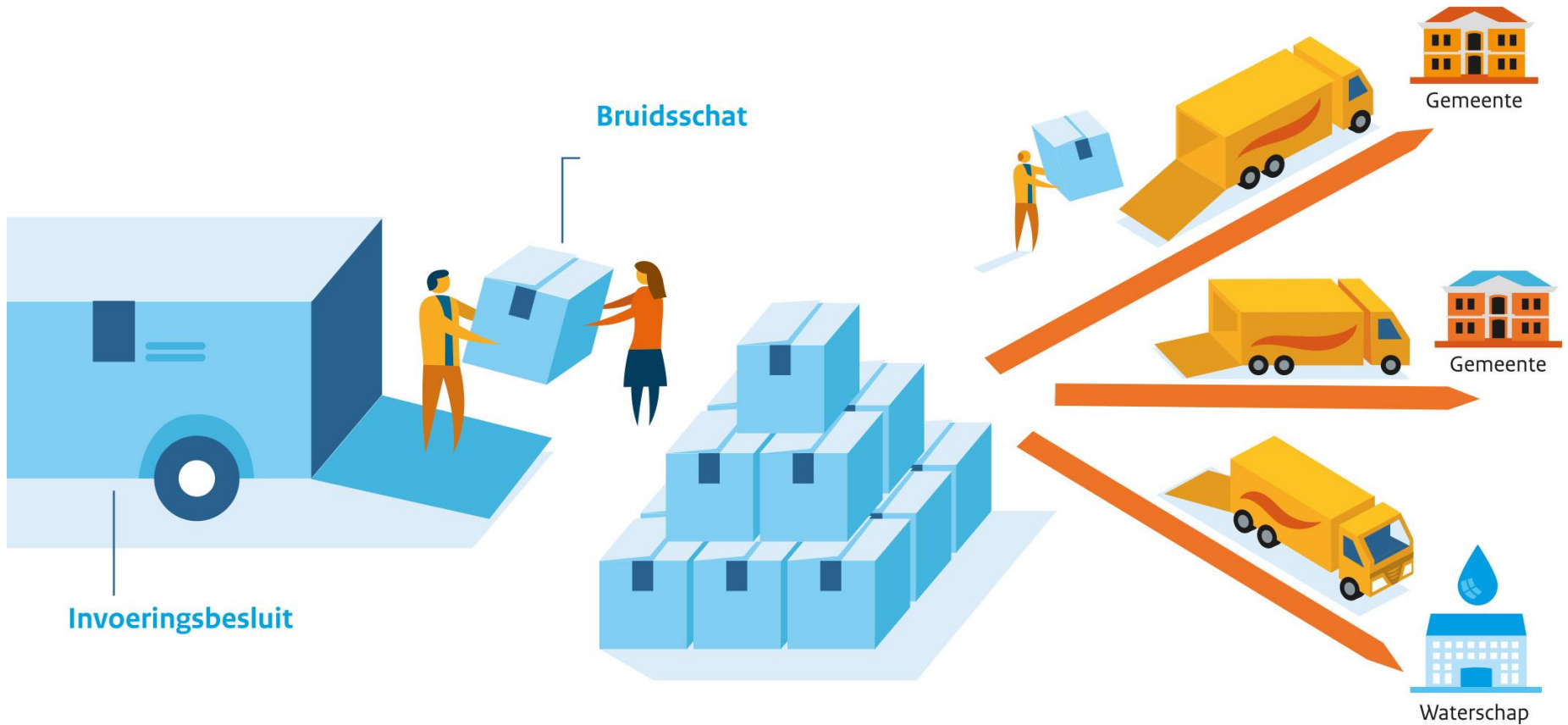

Van bestemmingsplan naar omgevingsplan

De bruidsschat

De waterschapsverordening

- Regels voor waterkeringen en watergangen (soms wegen)
- Regels over gebruikmaken van een waterstaatswerk
bijvoorbeeld: waterkeringen, wateren, waterscheidingen, wegen, bemalingsinrichtingen, sluizen, duikers, stuwen en inlaat- en uitwateringsgeulen en havens.
- Het algemene toetsingskader voor wateractiviteiten
- Juridisch bindend
- Algemene regels en vergunningplichten

Het (omgevings)programma?

- Bevat een uitwerking van het beleid voor ontwikkeling, gebruik, beheer, bescherming en behoud van de fysieke leefomgeving *en/of*
- Bevat maatregelen om aan omgevingswaarden te voldoen *en/of*
- Bevat maatregelen om een of meer andere doelstellingen voor de fysieke leefomgeving te bereiken

4 typen programma's

1. Onverplichte programma's
- 2a. Verplichte programma's volgend uit EU-regelgeving
- 2b. Verplichte programma's bij dreigende overschrijding omgevingswaarde
3. Programma's met programmatische aanpak, bv. NSL

De omgevingsvergunning

Vergunningplichtige activiteiten worden aangewezen door:

- Het Rijk in:
Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en het
Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl)
- De provincie in de omgevingsverordening
- De gemeente in het omgevingsplan
- Het waterschap in de waterschapsverordening

Procedure omgevingsvergunning

Procedure voor omgevingsvergunning staat in het Omgevingsbesluit, afdeling 10.6:

- Standaard de reguliere procedure van de Awb (titel 4.1)
- Bij uitzonderingen de uitgebreide procedure (afdeling 3.4 Awb)

Participatie:

- De initiatiefnemer moet in de aanvraag voor een omgevingsvergunning aangeven of en hoe er participatie heeft plaatsgevonden.
- Als het omgevingsplan dat bepaalt, is participatie bij 'buitenplanse' vergunningaanvragen verplicht

Projectbesluit

- Complexe initiatieven met publiek belang
- Participatie
- Duidelijker, meer gedragen en snellere besluiten

Vervangt:

- Tracébesluit
- Inpassingsplan
- Coördinatieprocedure uit de Wro
- Coördinatieprocedure uit de Ontgrondingenwet

De projectprocedure

Waterschappen, provincies, rijk

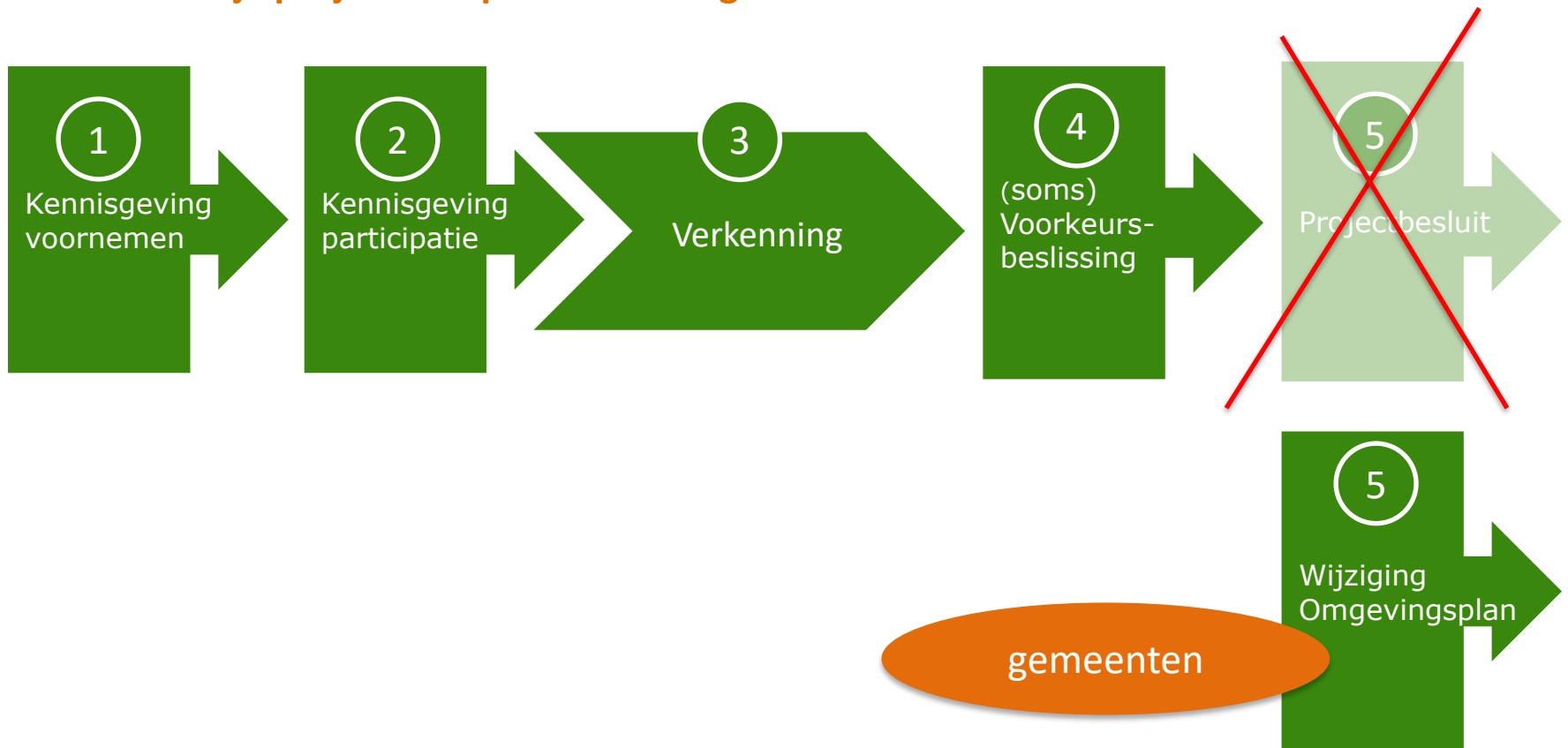

Eventueel op privaat initiatief

De projectprocedure

Gemeentelijk project van publiek belang

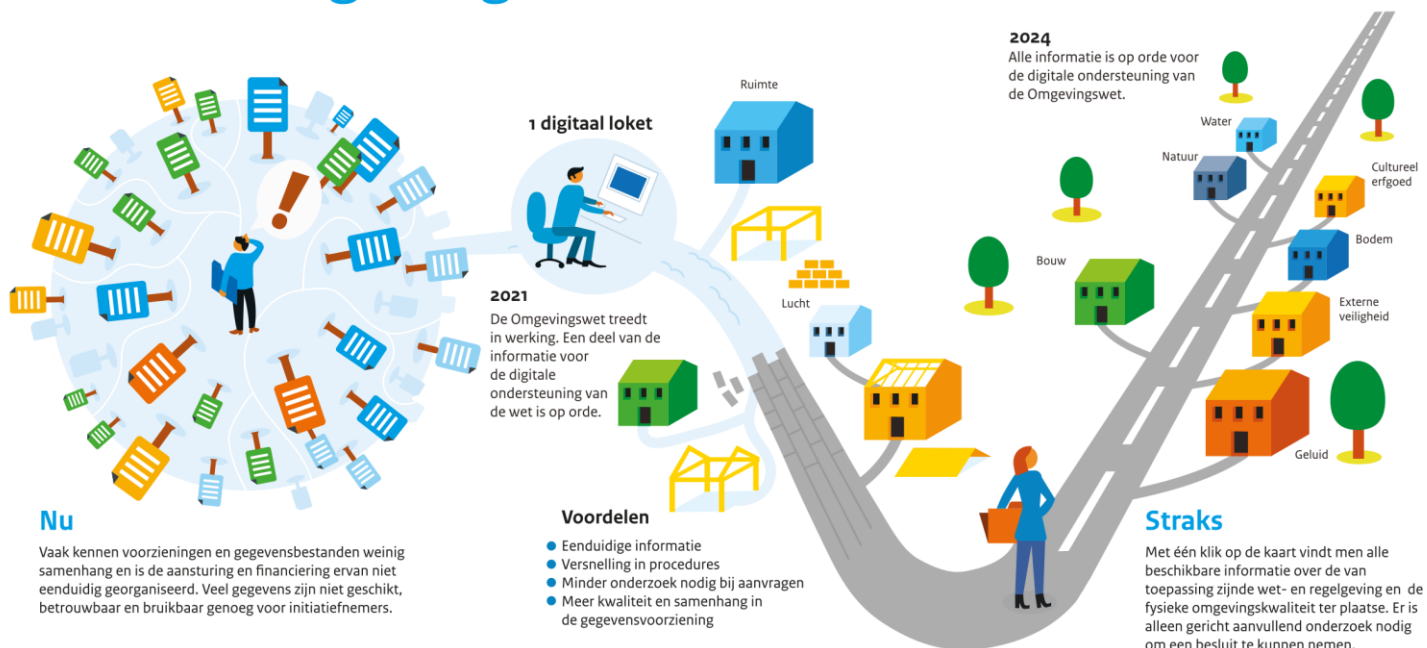

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

OMGEVINGSWET

De digitale ondersteuning van de Omgevingswet

Om integrale besluitvorming in de Omgevingswet mogelijk te maken, moeten goede en samenhangende gegevens beschikbaar zijn. De digitale ondersteuning van de Omgevingswet zorgt ervoor dat alle informatie over de fysieke leefomgeving met één klik op de kaart van Nederland te vinden is.

20% regels, 80% cultuur

Andere manier van (samen)werken

- Binnen eigen organisatie
 - onderlinge samenhang, directieoverstijgend
- Met andere overheden en organisaties
 - beleid: omgevingsvisies, omgevingsplan, verordening
 - vergunningen: afspraken
 - toezicht en handhaving: één overheid; beleidscyclus
- Met burgers en bedrijven: participatie
- Vertrouwen
 - richting burger en bedrijf: nee, tenzij → ja, mits
 - richting andere overheden
- Transitie: kansen voor herpositionering

AMvB's bij de Omgevingswet

Het Omgevingsbesluit

Inhoud Omgevingsbesluit

H1: Algemene bepalingen, begripsomschrijvingen

H2: Aanwijzing van locaties voor rijkstaken

H3: Bevoegd gezag omgevingsvergunning en betrokkenheid andere bestuursorganen

H4: Projectprocedure

H5: Voorkeursrecht (gereserveerd)

H6: Bijzondere instrumenten inrichten gebieden (gereserveerd)

H7: Financiële bepalingen

H7A: Schade (gereserveerd)

H8: Procedures

H9: Milieueffectrapportage

H9A: Passende beoordeling plannen en projecten

H10: Adviesorganen en adviseurs

H11: Handhaving en uitvoering

H12: Digitale voorzieningen

Het Besluit kwaliteit leefomgeving

Inhoud Besluit kwaliteit leefomgeving

H1: Algemene bepalingen, begripsomschrijvingen

H2: Omgevingswaarden

H3: Specifieke taken (o.a. beheer van zwemwater, watersystemen, riool, natuurgebieden)

H4: Programma's

H5: Omgevingsplannen

H6: Waterschapsverordeningen

H7: Omgevingsverordeningen

H8: Omgevingsvergunningen

H9: Projectbesluiten

H10: Monitoring en informatie (milieu)

H11: Digitaal stelsel

Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)

Besluit activiteiten leefomgeving (1)

- Milieu: voormalige Activiteitenbesluit
- Water: lozingen, grondwater, ontgronding
- Infrastructuur: rijkswegen, spoor, luchthavens
- Rijkswateren
- Cultureel en werelderfgoed

Besluit activiteiten leefomgeving (2)

Systematiek milieuregels verandert:

- Van centraal naar decentraal
- Van inrichting naar activiteit
- Specifieke zorgplicht
- Algemene maatwerkmogelijkheid

Besluit bouwwerken leefomgeving

Inhoud Besluit bouwwerken leefomgeving

- H3: Bestaande bouw
- H4: Nieuwbouw
- H5: Verbouw + wijziging gebruik
- H6: Gebruik (brandveiligheid, energie, airco, kleine stookinstallaties)
- H7: Procedurevoorschriften & slopen:
 - asbest
 - puinbrekers externe veiligheid en gezondheid bij bouwen en slopen
 - scheiden bouw- en sloopafval

OMGEVINGSWET

Omgevingsregeling

De Omgevingsregeling is de ministeriële regeling bij de Omgevingswet. De Omgevingsregeling bundelt de regels uit ongeveer 75 bestaande ministeriële regelingen. Het gaat om regels voor het gebruik van de wet in de praktijk.

Gegevens- verstrekking

Dit thema gaat vooral over aanvraagvereisten voor de omgevingsvergunning. Welke gegevens moet de initiatiefnemer aanleveren?

Regels voor het uitvoeren van activiteiten

Praktische uitwerking van de regels voor initiatiefnemers uit het Besluit bouwwerken leefomgeving en het Besluit activiteiten leefomgeving.

Grenzen van gebieden en locaties

Precieze begrenzing van gebieden die worden aangewezen in de Omgevingswet en de AMvB's. Denk aan gebieden langs infrastructuur en militaire gebieden.

Monitoring en onderzoeks- verplichtingen

Dit thema richt zich op regels voor bestuursorganen over monitoring van doelen voor de leefomgeving en op meet- en rekenvoorschriften.

Winstpunten

Gebruiksvriendelijkheid

Harmonisatie

Vermindering onderzoeks- en administratieve lasten

Praktijkvoorbeelden/inspiratie/kennis

- www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Bijv.

- Praktijkvoorbeelden: pilots, experimenten, proeftuinen, Chw
- Inspiratiegids participatie
- Rapport pilots omgevingsvisie
- Kwartaaldemonstratie DSO
- Komende try-outs
- Diverse onderwerpen, bv. omgevingsverordening, bruidsschat
- Casco omgevingsplan
- Spellen m.b.t. andere manieren van werken

- www.iplo.nl Informatiepunt leefomgeving
 - ondersteuning overheden, maatschappelijke organisaties en bedrijven
 - informatie, animaties etc.